

CUPRINS

Mulțumiri	5
Abrevieri	7
Considerații introductive	9

PARTEA I

Aspecte generale privind securitatea sistemelor informatice și criminalitatea informatică	11
--	-----------

Capitolul I. Amenințări actuale și tendințe viitoare în ce privește securitatea sistemelor informatice și rețelelor de comunicații	13
Secțiunea I. Considerații generale	13
Secțiunea a II-a. Principalele taxonomii dezvoltate în sfera securității sistemelor informatice și rețelelor de comunicații	14
§ 1. Palauskas N., Garsva E., Clasificarea atacurilor asupra sistemelor informatice	16
§ 2. Howard John D., Longstaff Thomas A., Un limbaj comun pentru incidentele privind securitatea calculatoarelor	19
§ 3. Weber Daniel James, O taxonomie a intruziunilor în calculatoare	25
§ 4. Lough Daniel Lawry, O taxonomie a atacurilor asupra calculatoarelor cu aplicație pentru rețelele fără fir	28
§ 5. RAND Europe, O taxonomie a incidentelor de securitate	29
Secțiunea a III-a. O scurtă analiză a principalelor amenințări la adresa securității sistemelor informatice și rețelelor de comunicații	32
§ 1. Virușii informatici (computer virus)	32
1.1. Descriere	32

1.2. Exemple	34
1.3. Elemente cu valoare probatorie	34
§ 2. Troienii (Trojan Horse).....	34
2.1. Descriere.....	34
2.2. Exemple.....	35
2.3. Elemente cu valoare probatorie	35
§ 3. Jurnalul de taste (Keylogger).....	36
3.1. Descriere.....	36
3.2. Exemple:.....	36
3.3. Elemente cu valoare probatorie	37
§ 4. Analizoarele de trafic de rețea (Sniffer/Analysers).....	37
4.1. Descriere.....	37
4.2. Exemple	37
4.3. Elemente cu valoare probatorie	37
§ 5. Kitul de rădăcină (Rootkit)	38
5.1. Descriere.....	38
5.2. Exemple	38
5.3. Elemente cu valoare probatorie	38
§ 6. Instrumente de scanare (Scanning Tool).....	39
6.1. Descriere.....	39
6.2. Exemple.....	40
6.3. Elemente cu valoare probatorie	40
§ 7. Instrumente de spargere a parolei (Password Cracker Tool)	41
7.1. Descriere.....	41
7.2. Exemple.....	42
7.3. Elemente cu valoare probatorie	42
§ 8. Rețele (ro)bot (Botnet).....	43
8.1. Descriere.....	43
8.2. Exemple.....	43
8.3. Elemente cu valoare probatorie	43
§ 9. Refuzul serviciului (Denial of Service)	43
9.1. Descriere.....	44
9.2. Exemple:.....	44
9.3. Elemente cu valoare probatorie	45

Capitolul II. Conceptul, principalele caracteristici și evoluția criminalității informatice	46
Secțiunea I. Considerații generale	46
Secțiunea a II-a. Conceptul „criminalitate informatică”	46
§ 1. Noțiunea de criminalitate	46
§ 2. Noțiunea de criminalitate informatică	47
§ 3. Infrațiuni din sfera criminalității informatice	500
Secțiunea a III-a. Principalele caracteristici ale criminalității informatice	52
Secțiunea a IV-a. Aspecte privind evoluția criminalității informatice	53
§ 1. Etapele evoluției	53
§ 2. Amenințări actuale	54
§ 3. Principalii factori care influențează dezvoltarea criminalității informatice, provocări ale combaterii fenomenului	55
3.1. Dependența de tehnologia informației și comunicațiilor	55
3.2. Numărul utilizatorilor	56
3.3. Disponibilitatea dispozitivelor și accesului	57
3.4. Disponibilitatea informațiilor	57
3.5. Lipsa mecanismelor de control	58
3.6. Dimensiuni internaționale	58
3.7. Independența locației și prezenței la locul infracțiunii	59
3.8. Automatizarea	660
3.9. Resursele	60
3.10. Viteza proceselor de schimb de date	61
3.11. Viteza de dezvoltare	62
3.12. Comunicațiile anonime	62
3.13. Tehnologia de criptare	63
 Capitolul III. Explicații criminologice ale subculturilor criminalității informatice	64
Secțiunea I. Considerații generale	64
Secțiunea a II-a. O scurtă prezentare a Teoriei lui Emile Durkheim	64

Secțiunea a III-a. O scurtă prezentare a Teoriei lui Robert Merton	66
Secțiunea a IV-a. Explicarea subculturilor criminalității informatice prin prisma tipologiei modurilor individuale de adaptare dezvoltată de Merton	68
§ 1. Conformismul navigatorilor pe Internet	69
§ 2. Inovația: hacking-ul pentru profit	770
§ 3. Ritualismul: hacking-ul ca obișnuință	71
§ 4. Retragerea: hacking-ul ca dependență	71
§ 5. Rebeliunea: hacking-ul ca nesupunere la regulile societății	72
§ 6. Hackingul non-utilitar	72

PARTEA A II-A

Preocupări ale societății internaționale pentru prevenirea și combaterea criminalității informatice	73
--	-----------

Capitolul I. Organizații internaționale și regionale cu atribuții și preocupări în prevenirea și combaterea criminalității informatice și principalele realizări	75
Secțiunea I. Considerații generale	75
Secțiunea a II-a. Organizația Națiunilor Unite (UN)	75
Secțiunea a III-a. Grupul celor Opt Națiuni (G8)	79
Secțiunea a IV-a. Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (ITU)	82
Secțiunea a V-a. Consiliul Europei (CoE)	85
Secțiunea a VI-a. Uniunea Europeană (EU)	88

Capitolul II. Principalele instrumente juridice și recomandări cu vocație internațională și regională care conțin reglementări privind prevenirea și combaterea criminalității informatice	913
Secțiunea I. Considerații generale	913
Secțiunea a II-a. Recomandarea nr. R (89) 9 asupra criminalității în relație cu calculatorul	94
Secțiunea a III-a. Convenția privind criminalitatea informatică	97

Secțiunea a IV-a. Protocolul adițional referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă săvârșite prin intermediul sistemelor informatice	100
--	-----

Capitolul III. Analiză comparativă a modului în care legislațiile altor state au implementat măsurile prevăzute de convenția privind criminalitatea informatică	105
Secțiunea I. Considerații generale	105
Secțiunea a II-a. Analiza comparativă a modului în care au fost definiți termenii utilizați	107
Secțiunea a III-a. Analiza comparativă a modului în care au fost incriminate infracțiunile împotriva confidențialității, integrității și disponibilității datelor	109
§ 1. Accesarea ilegală	110
§ 2. Interceptarea ilegală	114
§ 3. Afectarea integrității datelor	117
§ 4. Afectarea integrității sistemului	120
§ 5. Abuzurile asupra dispozitivelor	122
Secțiunea a IV-a. Analiza comparativă a modului în care au fost incriminate infracțiunile informatice	125
§ 1. Falsificarea informatică	126
§ 2. Frauda informatică	129
Secțiunea a V-a. Analiza comparativă a modului în care au fost incriminate infracțiunile referitoare la conținut	131
§ 1. Infracțiuni referitoare la pornografia infantilă	131
Secțiunea a VI-a. Analiza comparativă a modului în care au fost incriminate infracțiunile referitoare la atingerile aduse proprietății intelectuale și drepturilor conexe	136

Capitolul IV. Puncte de vedere exprimate în literatura și doctrina de specialitate cu privire la metodele, tehnicile și procedurile de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice	143
Secțiunea I. Considerații generale	143
Secțiunea a II-a. Principalele modele de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice prezentate în literatura de specialitate	143

§ 1. Pollit M. Mark, Paradigma digitală.....	144
§ 2. Farmer Dan, Venema Wietse, Analiza criminalistică a computerelor UNIX	145
§ 3. Primul Atelier de lucru de cercetare criminalistică digitală (DFRWS), Procesul de investigație în raport cu știința criminalistică digitală.....	146
§ 4. Reith Mark, Carr Clint, Gunsch Gregg, Un model criminalistic digital abstract.....	149
§ 5. Gordon R. Gary, Hosmer D. Chet, Siedma Christine, Rebovich Dan, Metodologia investigării criminalistice digitale	150
§ 6. Carrier Brian, Spafford H. Eugene, Un proces integrat de investigație digitală	152
§ 7. Baryamureeba Venansuis, Tushabe Florence, Un model avansat/îmbunătățit al procesului integrat de investigare digitală.....	154
§ 8. Ciardhuain O' Séamus, Un model extins de investigații a criminalității informatice	155
§ 9. Kohn Michael, Elloff JHP, Oliver MS, Model cadru pentru investigarea criminalistică digitală	157
§ 10. Freiling C. Felix, Schwittay Bastian, Un model comun procesului pentru răspuns la incident și investigare criminalistică digitală.....	158
Secțiunea a III-a. Principalele proceduri, ghiduri, practici dezvoltate în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice	160
§ 1. Organizația Națiunilor Unite, Manual pentru prevenirea și controlul infracțiunilor în legătură cu calculatorul	161
§ 2. INTERPOL, Manualul de Investigare a Infracțiunilor privind Tehnologia Informațiilor (ITCIM)	164
§ 3. Rețeaua Europeană a Institutelor de Criminalistică (ENFSI) Orientări pentru bune practici în examinarea criminalistică a tehnologiilor digitale	165
§ 4. Compartimentul pentru Criminalitate Informatică și Proprietate Intelectuală din cadrul Direcției Penale a Ministerului de Justiție al SUA, Punerea sub acuzare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice	167

§ 5. Institutul Național de Justiție din cadrul Ministerului de Justiție al SUA, Investigarea scenei „electronice” a infracțiunii: Un ghid pentru primul respondent	169
§ 6. United States Secret Service, Bune practici pentru confiscarea dovezilor electronice: Un ghid de buzunar pentru prim-respondent.....	173
§ 7. Asociația Ofițerilor Șefi ai poliției din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord, Ghid de bune practici pentru dovezi electronice din (bazate pe) calculator.....	176
§ 8. Institutul Național de Justiție din cadrul Ministerului de Justiție al SUA, Examinarea criminalistică a dovezilor digitale: un ghid pentru autoritățile de aplicare a legii.....	178
§ 9. Compartimentul pentru Criminalitate, Informatică și Proprietate Intelectuale din cadrul Direcției penale a Ministerului de Justiție al SUA, Căutarea și confiscarea calculatoarelor și obținerea dovezilor electronice în investigațiile penale	179
§ 10. Institutul Național pentru Standarde și tehnologie din cadrul Ministerului Comerțului al SUA, Ghid pentru gestionarea incidentelor de securitate a calculatoarelor.....	181

PARTEA A III-A

Coordonatele activității organelor legislative și executive din România pentru dezvoltarea conceptului de prevenire și combatere a criminalității informatice	189
--	------------

Capitolul I. Dezvoltarea conceptului național de prevenire a criminalității informatice, politicile și măsurile întreprinse de factorii responsabili în acest domeniu	191
Secțiunea I. Considerații generale privind prevenirea criminalității	191
Secțiunea a II-a. Măsuri specifice de prevenire a criminalității informatice.....	192

Capitolul II. Modul în care legislația românească incriminează infracțiunile din sfera criminalității informatice	195
Secțiunea I. Considerații generale.....	195

Secțiunea a II-a. Infracțiuni incriminate în titlul III al Legii nr. 161/2003 și în noul Cod penal al României.....	199
§ 1. Infracțiunile contra confidențialității și integrității datelor și sistemelor informatice.....	200
1.1. Accesul ilegal la un sistem informatic.....	200
1.2. Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice.....	20203
1.3. Alterarea integrității datelor informatice	205
1.4. Perturbarea funcționării sistemelor informatice	208
1.5. Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice.....	210
§ 2. Infracțiunile informatice	214
2.1. Falsul informatic.....	214
2.2. Frauda informatică.....	216
§ 3. Pornografia infantilă prin sisteme informatice	219
Secțiunea a III-a. Aspecte procesuale aplicabile infracțiunilor din sfera criminalității informatice.....	222
§ 1. Sfera de aplicare.....	222
§ 2. Conservarea datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informațional.....	223
§ 3. Ridicarea obiectelor care conțin date informatice, date referitoare la traficul informațional sau date referitoare la utilizatori.....	224
§ 4. Percheziția sistemelor informatice.....	225
§ 5. Accesul în sistemele informatice și interceptarea și înregistrarea comunicărilor desfășurate prin intermediul acestora	225
Secțiunea a IV-a. Măsuri privind cooperarea internațională.....	226

Capitolul III. Instituții cu atribuții în prevenirea și combaterea criminalității informatice și principalele realizări

realizări	230
Secțiunea I. Considerații generale.....	230
Secțiunea a II-a. Structuri specializate în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	230

§ 1. Direcția de Investigare a Infrațciunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	230
§ 2. Serviciul de prevenire și combatere a criminalității informatice.....	231
2.1. Conducerea, structura și atribuțiile Serviciului de prevenire și combatere a criminalității informatice	231
2.2. Atribuțiile Biroului de combatere a criminalității informatice.....	233
2.3. Atribuțiile Biroului de combatere a infrațciunilor cu cărți de credit și alte mijloace de plată electronică	234
2.4. Atribuțiile Biroului de combatere a infrațciunilor din domeniul proprietății intelectuale și industriale	234
Secțiunea a III-a. Structuri specializate în cadrul Inspectoratului General al Poliției Române	235
§ 1. Direcția de Combatere a Criminalității Organizate din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române	235
§ 2. Serviciul de combatere a criminalității informatice.....	236
Secțiunea a IV-a. Principalele realizări pe linia combaterii criminalității informatice.....	236
§ 1. Principalele rezultate obținute în anul 2011.....	237
1.1. Analiza generală a fenomenului	237
1.2. Principalele cauze instrumentate	239
1.3. Concluzii	242
§ 2. Principalele rezultate obținute în anul 2008.....	2430
2.1. Analiza generală a fenomenului	243
2.2. Principalele cauze instrumentate	Error! Bookmark not defined.
2.3. Concluzii	246

PARTEA A IV-A

Puncte de vedere cu privire la metodologia cercetării infrațciunilor din sfera criminalității informatice	247
--	------------

Capitolul I. Conceptul investigare criminalistică digitală, status-ul și conținutul acestui proces	249
---	------------

Secțiunea I. Conceptul investigare criminalistică digitală	249
Secțiunea a II-a. Status-ul și conținutul procesului de investigare criminalistică digitală	250

Capitolul II. Considerații generale cu privire la metodologia cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică	253
Secțiunea I. Clasic și nou în cercetarea infracțiunilor din sfera criminalității informatică	253
Secțiunea a II-a. Principiile, scopul și definiția metodologiei de cercetare infracțiunilor din sfera criminalității informatică...	254
§ 1. Precizări terminologice cu privire la cercetarea penală a infracțiunilor din sfera criminalității informatică și investigarea criminalistică a locului faptei și a sistemelor informatică	254
§ 2. Principiile cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică și investigării criminalistice a locului faptei și a sistemelor informatică	257
2.1. Principiile cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică	257
2.2. Principiile investigării criminalistice a locului faptei și a sistemelor informatică	258
§ 3. Obiectivele cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică	258
3.1. Obiectivul cercetării penale a infracțiunilor din sfera criminalității informatică	258
3.2. Obiectivul investigării criminalistice a locului faptei și a sistemelor informatică	259
3.3. Obiectivele concrete ale cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică	260
§ 4. Definiția metodologiei cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatică	260

Capitolul III. Formalizarea și standardizarea activității de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatică ..	261
Secțiunea I. Considerații generale	261

Secțiunea a II-a. Necesitatea standardizării activității de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice, de acreditare a laboratoarelor criminalistice și de certificare a specialiștilor și a mijloacelor de investigare.....	262
Secțiunea a III-a. Perspective actuale privind standardizarea activității de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice și acreditarea laboratoarelor criminalistice	263
§ 1. Situația la nivel internațional	263
1.1. În domeniul standardizării	263
1.2. În domeniul acreditării	264
1.3. În domeniul evaluării conformității.....	264
§ 2. Situația la nivel european.....	265
2.1. În domeniul standardizării	265
2.2. În domeniul autorizării	265
2.3. În domeniul evaluării conformității	266
§ 3. Situația în SUA	266
3.1. În domeniul standardizării	266
3.2. În domeniul acreditării	267
3.3. În domeniul evaluării conformității.....	267
§ 4. Situația în România.....	268
4.1. În domeniul standardizării	268
4.2. În domeniul acreditării	269

Capitolul IV. Procedura cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatice propusă 272

Secțiunea 1. Necesitatea modificării/completării procedurilor de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice	272
Secțiunea a II-a. Etapele/fazele cercetării infracțiunilor din sfera criminalității informatice propuse	274
§ 1. Activitățile premergătoare cercetării propriu-zise	274
§ 2. Cercetarea la fața locului	274
§ 3. Efectuarea perchezițiilor (sistemelor informatice, domiciliară, în alte locații).....	275
§ 4. Ascultarea persoanelor (învinuiți, martori, părți vătămate).....	276
§ 5. Examinarea dovezilor	277

§ 6. Finalizarea cercetărilor	277
Secțiunea a III-a. Aspecte privind conținutul și forma de redactare a procedurii/procedurilor	279
Secțiunea a IV-a. Particularitățile unor activități de cercetare a infracțiunilor din sfera criminalității informatice și de investigare criminalistică a locului faptei și a sistemelor informatice	280
§ 1. Particularități ale pregătirii cercetării/investigației	281
§ 2. Particularități ale căutării/conservării dovezilor materiale/digitale	282
§ 3. Particularități privind informațiile care trebuie furnizate de/obținute de la suspecti/învinuiți, martori, părți vătămate	284
3.1. Posibile întrebări cu caracter general.....	284
3.2. Posibile întrebări cu caracter particular	286
§ 4. Particularitățile dovezilor digitale.....	289
§ 5. Particularități ale colectării dovezilor digitale	290
§ 6. Particularități ale examinării dovezilor digitale	293
§ 7. Particularități ale documentării cercetării și întocmirii rapoartelor (de constatare tehnico-științifică/ expertiză)	295
§ 8. Particularități ale echipamentelor (hardware) și programelor (software) specializate folosite în investigarea criminalistică digitală.....	296
Scurte concluzii și propuneri	300
Bibliografie selectivă	308